

KORKEIMMALLE HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA VASTASELITYS PIRKANMAAN LIITON LAUSUNTOON 17.9.2018

VIITE Pyyntönne 1.10.2018 DN:o 2953/1/18

SELITYKSEN ANTAJAT

Eläköön Eteläpuisto ry

c/o Mettinen
Kuninkaankatu 13 A 7
33210 TAMPERE
posti@etelapuisto.fi

Suomen luonnonsuojeluliiton Tampereen yhdistys ry

(entinen Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry)
Kuninkaankatu 39
33200 TAMPERE

Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry

Haiharankatu 22 B 8
33710 TAMPERE

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry

(entinen Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry)
Kuninkaankatu 39
33200 TAMPERE

Jäljempänä muutoksenhakijat.

VALITUSLUPAHAKEMUS

Oikeuskäytännön selkiyttämisen tarve

Pirkanmaan liitto esittää; *”Kunnan viranhaltijoiden toimiminen maakunnan luottamustoimissa on tavanomaista ja kuntalain esteellisyyssäännösten soveltamisessa ei tässä tapauksessa ole tapahtunut virhettä, kun hallinto-oikeus on asiassa arvioinut valtuutetun esteellisyysperusteita. Maakuntakaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ei ole arvioitu, eikä pitänytkään arvioida maakuntavaltuutetun taikka kunnan virkamiehen toiminnan esteellisyyttä asemakaava-asiassa.”*

Lausunto ei vastaa valituksessa esitettyyn. Muutoksenhakijat eivät ole väittäneetkään, että kunnan viranhaltijuus sinänsä aiheuttaisi esteellisyyden

maakunnan liiton luottamustoimessa. Sitä vastoin on katsottu, että kunnan yleis- ja asemakaavoituksesta vastaavan apulaispormestarin esteettömyys on vähintäänkin kyseenalainen hänen osallistuessaan maakuntavaltuuston puheenjohtajana maakuntakaavan muutoksen valmisteluun ja käsittelemiseen tilanteessa, jossa kunnalla on samaan aikaan vireillä sekä yleiskaava että asemakaavan muutos perin kiistanalaisessa kohteessa. Asiaan liittyy kunnan erittäin merkittävä taloudellinen intressi.

Tätä tosiseikkaa Pirkanmaan liitto ei luonnollisesti voi kiistää, joten se sivuuttaa asian lausunnossaan.

Maakuntahallitus esittää asiaa lainkaan perustelematta, ettei esteellisyysäännösten soveltamisessa ole tapahtunut virhettä, kun hallinto-oikeus on arvioinut valtuutetun esteellisyysperusteita. Lausunto jättää vastaamatta valituksessa esitettyyn selvitykseen apulaispormestari Salmen osallistumisesta asian käsitteelyyn muissa toimielimissä kuin maakuntavaltuustossa. Kannanotto on perusteton, kuten jäljempänä osoitetaan.

Valituksessa ei ole sivuttu lainkaan maakuntavaltuutetun tai kunnan virkamiesten esteellisyyttä asemakaava-asiassa. Maakuntahallituksen tätä seikkaa koskeva kannanotto ei liity asiaan.

Ilmeinen virhe lain soveltamisessa

Pirkanmaan liiton lausunto ei vastaa valituslupahakemuksessa esitettyyn näkemykseen, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus on tulkinnut väitettämme maakuntavaltuuston puheenjohtajana toimineen apulaispormestarin esteellisyydestä virheellisesti hallintolain valtuutetun esteellisyyttä koskevien säädösten pohjalta. Kuntalain 52 § 1 momentti koskee vain valtuutetun toimintaa valtuustossa. Milloin valtuutettu ottaa osaa asian käsitteelyyn muussa toimielimessä, häneen sovelletaan mitä kyseisen toimielimen jäsenen esteellisyydestä säädetään. Apulaispormestari on osallistunut kaavan valmisteluun ja hyväksymiskäsitteelyyn maakuntahallituksessa ja kaavan ohjausryhmässä.

Kun tätäkään tosiseikka ei voi kiistää, lausunto sivuuttaa asian.

Johtopäätökset

Pirkanmaan liiton lausunnossa on valituslupahakemuksen keskeiset perustelut sivuutettu täysin tai nojaututtu Hämeenlinnan hallinto-oikeuden tulkintaan. Kun kyse on juuri näiden tulkintojen lainmukaisuudesta, niillä ei voi perustella valitusluvan epäämistä. Pikemminkin voi todeta, että Pirkanmaan liitto suhtautuu esteellisyyskysymyksiin ilmeisen pinnallisesti. Maakuntahallitus ei ole esimerkiksi lainkaan selvittänyt apulaispormestari Salmen osallistumista maakuntakaavan valmisteluun maakuntahallituksessa ja kaavan valmistelusta vastanneessa ohjausryhmässä, vaan tämä on jäänyt muutoksenhakijoiden tehtäväksi. Pirkanmaan liitto on puutteellisesti ja tosiseikkojen selvittämistä kaihtaen arvioinut esteellisyysäännösten toteutumista. Tästäkin syystä korkeimman hallinto-oikeuden tulkinta asiasta on tarpeen.

VALITUS

Esteellisyys

Apulaispormestari Pekka Salmi

Maakuntahallitus esittää, että jatkovalituksessa esitetty näkemys apulaispormestari Pekka Salmen esteellisyydestä hallintolain 28 § 1 momentin 4 kohdan tarkoittamana palvelussuhdejäävinä tulee jättää tutkimatta vasta ensivaiheen valitusajan päättymisen jälkeen esitettynä.

Valituksessa Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle on keskeisenä valitusperusteena tuotu selvästi esiin Pekka Salmen kaksoisrooli toisaalta Tampereen kaupungin kaavoitustoimesta vastaavana apulaispormestarina ja kaavoituksesta vastaavan yhdyskuntalautakunnan puheenjohtajana, ja toisaalta maakuntakaavan valmisteluun ja hyväksymiseen osallistuvana maakuntavaltuutettuna ja maakuntavaltuuston puheenjohtajana. Tätä valitusperustetta koskevana todisteluna on esitetty muun muassa tosiseikka, että apulaispormestari Pekka Salmi on henkilökohtaisesti ajanut Eteläpuiston asemakaavoitusta eteenpäin piittaamatta siitä, että hanke on voimassa olevan maakuntakaavan vastainen. Asemakaavahankkeen laajuus ja merkitys kaupungin kannalta on myös tuotu selvästi esiin. Todisteluna on myös esitetty hänen asemakaavahankkeesta esittämiensä julkiset kannanotot, joiden on katsottu kyseenalaistavan hänen puolueettomuutensa asiassa.

Jatkovalituksessa tätä todistelua on täydennetty, tarkennettu ja syvennetty tuomalla esiin, että esteellisyyttä voidaan arvioida myös palvelussuhdejäävinä Tampereen kaupungin erittäin merkittävän taloudellisen intressin johdosta. Tämä ei ole uusi valitusperuste vaan uutta todistelua. Vaatimus, että Pekka Salmen kaksoisroolista aiheutuva ilmeinen eturistiriita pitäisi tämän uuden todistelun johdosta jättää tutkimatta, on perusteeton.

Valituksessa olemme katsoneet, että sillä, mahdollistaako maakuntakaava viireillä olleen Eteläpuiston asemakaavahankkeen toteutumisen, on asiassa ratkaiseva merkitys. Asemakaavahanke on kiistatta voimassa olleen Pirkanmaan 1. maakuntakaavan vastainen. Tämän tosiseikan apulaispormestari Salmi on kaikissa yhteyksissä peitellyt tai kiistänyt. Valituksenalainen Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on kaavamerkinnöiltään ja -määräyksiltään Eteläpuiston kohdalla niin yleispiirteinen, että se mahdollistaa lähes millaisen asemakaavaratkaisun tahansa. Tämän myös maakuntahallitus toteaa lausueessaan, että maakuntakaava mahdollistaa useita suunnitteluratkaisuja, jotka jäävät kunnan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ratkaistavaksi. Pirkanmaan maakuntakaava 2040 siis mahdollistaa apulaispormestari Salmen erittäin määrätietoisesti ja kiivaastikin ajaman asemakaavahankkeen, jota on Tampereen kaupungin organisaatiossa valmisteltu hänen alaisuudessaan ja johdossaan. Asiassa Tampereen kaupungilla on erittäin merkittävä taloudellinen intressi ja Pekka Salmella henkilökohtainen missio.

Maakuntahallitus lausuu: ”*Valituksessa on lisäksi katsottu, että luottamus on vaarantunut Salmen julkisessa kirjoituksessa esittämien mielipiteiden vuoksi. Maakuntahallitus toteaa, että hallintolain 28 § 1 mom. 7 kohta edellyttää, että*

on olemassa ulkopuolisen havaittavissa oleva muu erityinen syy puolueettomuuden vaarantumiseen, joka on samaa tasoa säädettyjen esteellisyyssperusteiden kanssa. Maakuntahallitus toteaa, ettei valituksessa viitattu julkinen kirjoittelu liity muutoksenhaun kohteena olevaan maakuntakaavaan, vaan Tampereen kaupungin asemakaavahankkeeseen.”

Lausunnossaan maakuntahallitus pyrkii häivyttämään selvän asiayhteyden samaan aikaan vireillä olleen maakuntakaavan ja asemakaavahankkeen välillä. Apulaispormestari Pekka Salmen kirjoitus osoittaa kiistatta, kuinka jyrkästi hän on henkilönä sitoutunut ajamaan hanketta, jonka mahdollistamiseksi on tarpeen muuttaa voimassa ollutta maakuntakaavaa. Puolueettomuuden vaarantuminen maakuntakaava-asiassa on selvästi ulkopuolisen havaittavissa.

Maakuntakaavoitusjohtaja Karoliina Laakkonen-Pöntys

Valituksessa on katsottu, että maakuntakaavoitusjohtaja Laakkonen-Pöntys ei ole virkavelvollisuuksien edellyttämällä tavalla tuonut esiin asemakaavahankkeen ja maakuntakaavan välistä suhdetta. Maakuntahallitus lausuu, että maakuntakaavan lainmukaisuuden arviointiin ei kuulu arvioida maakunnan liiton virkamiesten toimia, jotka liittyvät kunnan asemakaavahankkeeseen.

Maakuntahallitus ei kiistä tosiasiaa, että maakuntakaavoitusjohtaja Laakkonen-Pöntys on järjestelmällisesti – ilman ainoatakaan poikkeusta – Eteläpuiston asemakaavaa koskevissa viranomaisneuvotteluissa ja lausunnoissa jättänyt toteamatta, että asemakaavahanke on voimassa olleen maakuntakaavan vastainen. Tämä kuuluisi hänen virkavelvollisuuksiinsa, koska poikkeaminen maakuntakaavasta on aina erityisesti perusteltava. Tällä tosiseikalla on vastoin maakuntahallituksen esittämää olennainen merkitys arvioitaessa Laakkonen-Pöntyksen esteellisyyttä.

Valituksessa on katsottu myös maakuntakaavoitusjohtaja Laakkonen-Pöntyksen puolueettomuuden vaarantuneen aiemman viranhoidon Tampereen kaupungilla ja tosiasiallisen toiminnan Pirkanmaan liiton viranhaltijana perusteella. Maakuntahallitus esittää, ettei valituksessa ole esitetty sellaista hallintolain 28 § 1 mom. 7 kohdan edellyttämää seikkaa, joka rinnastuisi säädettyihin esteellisyyssperusteisiin siten, että muu erityinen syy puolueettomuuden vaarantumiseen tulisi arvioida korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Muutoksenhakijat ovat valituksissa hallinto-oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle osoittaneet, että Karoliina Laakkonen-Pöntys on Tampereen kaupungin virassa ollessaan kyseenalaisena pidettävän menettelyn kautta ollut ratkaisevasti myötävaikuttamassa siihen, että valtakunnallisestikin arvokasta kulttuurihistoriallista Eteläpuistoa ollaan asemakaavoittamassa rakennusmaaksi. Tätä tosiseikkaa ei maakuntahallituksen eikä Laakkonen-Pöntyksen antamissa lausunnoissa kiistetä. Vaatimus, ettei tätä seikkaa ole otettava huomioon Laakkonen-Pöntyksen esteellisyyttä koskevassa kokonaisarvioinnissa, on perusteeton.

Valituksessa on pidetty moitittavana myös tosiseikkaa, että Laakkonen-Pöntys on osallistunut Pirkanmaan liiton lausunnon valmisteluun ja hyväksymiseen

valituksesta, jossa hänen esteellisyytensä on keskeinen valitusperuste. Maakuntahallitus lausuu, että maakuntakaavaa koskevissa asioissa maakuntahallituksen esittelijänä toimii maakuntajohtaja, ei maakuntakaavoitusjohtaja ja maakunnan liiton lausunnot maakuntakaavaan liittyen antaa maakuntahallitus. Maakuntahallituksen mukaan Laakkonen-Pöntys ei ole esitellyt hallinto-oikeudelle annettua maakunnan liiton lausuntoa eikä osallistunut lausunnon hyväksymiseen.

Maakuntahallitus sivuuttaa tosiseikan, että maakuntakaavoitusjohtaja on osallistunut valituksen johdosta tehdyn maakuntaliiton lausunnon valmisteluun ja ollut läsnä sen hyväksymiskäsittelyssä. Hän on näin esteellisenä osallistunut omaa esteellisyyttään koskevan lausunnon valmisteluun ja hyväksymiseen.

Selvitys kaavaehdotuksen nähtävillä pitämisestä

Valituksessa on vaadittu menettelyn lainmukaisuuden tutkimista nähtävillä pitämisen 30 päivän määräajan osalta. Maakuntahallitus lausuu, että se on selvittänyt nähtävillä pitämisen kulun lausunnossaan hallinto-oikeudelle. Maakuntahallitus toteaa lisäksi, että nähtävillä oloa koskevien säännösten tarkoitus on turvata osallisten tiedonsaanti- ja vaikutusmahdollisuudet. Valituksessa ei lausunnon mukaan ole tuotu esiin seikkoja, joiden perusteella kaavaprosessista tiedottaminen olisi laiminlyöty tai mahdollisuus vaikuttaa kaavaprosessiin olisi jäänyt toteutumatta muutoksenhakijoilta tai muiltakaan osallisilta.

Lausunnossaan hallinto-oikeudelle maakuntahallitus kiistää kategorisesti kaikki valituksessa esitetyt väitteet puutteissa ja ongelmissa kaavaehdotusaineiston sähköisessä nähtävilläpidossa. Osallisten havainnot ovat kuitenkin selvässä ristiriidassa maakuntahallituksen esittämään nähden. Nähtävilläpidon alkuvaiheessa osa linkeistä vei väärille sivuille; tämä ongelma korjaantui nähtävilläpidon aikana. Mahdollisuus jättää muistutus karttapalvelun kautta ei toiminut ainakaan kaikilla yleisesti käytettävillä verkkoselaimilla. Lausunnossa ei esitetä mitään loogista ja uskottavaa selitystä näille havainnoille.

Lausunnossa väitetään, että maakuntakaavan internetsivuilla esitettyjä, nähtävillä asetettuun kaavaehdotukseen liittyviä kaava-asiakirjalinkkejä ei muuteltu nähtävilläolon aikana. Nähtävillä asetettu kaavaehdotusaineisto on lausunnon mukaan ollut koko nähtävilläoloajan samassa www-osoitteessa samanlaisena. Selvitystä vaille jää, miten nähtävilläpidon alkuvaiheessa virheelliseen kohteeseen johtanut linkki on myöhemmin korjaantunut.

Sähköisesti nähtävillä pidetyn aineiston epäselvyyden lausunto myös kiistää. Hallinto-oikeudelle jätetyn valituksen liitteessä 9 on nähtävilläpidon aikana 10.11.2016 tallennetut esimerkit kaavakartasta ja sen liitekartasta. Nämä ovat kaavan tulinnan kannalta käytännössä lukukelvottomia. Kuvakaappaukset on tallennettu yleisesti käytössä olevalla Firefox-selaimella. Opera- ja MS Edge-selaimilla tulos oli sama. Maakuntahallitus väittää lausunnoissaan hallinto-oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle, että ongelmaa ei ole ollut. Mitään loogista selitystä maakuntahallitus ei esitä, eikä asiaa ole edes pyritty selvittämään.

Valituksessa hallinto-oikeudelle vaadittiin, että Pirkanmaan liitto toimittaa tietojärjestelmän lokitietoihin tai muuhun luotettavaan aineistoon perustuvan selvityksen siitä, mitä aineistoja on kaavaehdotuksen nähtävilläpidon aikana lisätty, poistettu, korjattu tai täydennetty. Tämän pohjalta tulee arvioida, täyttääkö kaava-aineiston sähköinen nähtävilläpito selvyydeltään ja sisällöltään lain ja asetuksen vaatimukset erityisesti 30 päivän määräajan osalta. Tällaista selvitystä ei ole vielä tässäkään vaiheessa saatu. Muutoksenhakijoilla ei ole pääsyä näihin tietoihin, joten vain Pirkanmaan liitto voi niin halutessaan luotettavasti osoittaa väitteidensä paikkansapitävyyden. Vakavia kysymyksiä hyvän hallinnon periaatteiden näkökulmasta herättää se, että Pirkanmaan liitto ei suostu näin toimimaan.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 a §:n mukaan kaavaehdotus on mahdollisuuksien mukaan julkaistava myös sähköisesti. Pirkanmaan liitolla on ollut tähän mahdollisuus ja se on näin toiminut. Sähköistä aineistoa on katsottava koskevan samat selkeyden, virheettömyyden ja sisällön kattavuuden vaatimukset kuin perinteistä aineistoa. Tämä vaatimus ei ole toteutunut eikä maakuntahallitus ole halunnut asiaa selvittää.

Puutteet kaavaehdotuksen nähtävilläpidossa ovat vakava menettelyvirhe, jonka merkitystä maakuntahallituksen lausunto vähättelee. Se, että tulostettu kaava-aineisto on ollut fyysisesti nähtävillä toisaalla, ei poista sähköisen nähtävilläpidon ilmeisiä, vieläkin selvittämättä jääneitä puutteita.

Vastineiden lainmukaisuus

Valituksessa on vaadittu, että korkein hallinto-oikeus tutkisi vastineraportin lainmukaisuuden muutoksenhakijoiden esittämien puutteiden valossa. Maakuntahallitus toteaa, että vastineiden esittämistavasta ei ole maankäyttö- ja rakennuslaissa säännöksiä. Näin ollen ei maakuntahallituksen mukaan ole mahdollista tutkia myöskään vastineraportin lainmukaisuutta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 65 § mukaan kaavaehdotuksesta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa, on ilmoitettava kunnan tai maakunnan liiton perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen. Se, ettei laissa tai asetuksessa ole säädetty erikseen vastauksen esittämistavasta, ei anna lupaa jättää vastaamatta keskeisiin muistutuksessa esitettyihin näkökohtiin. Vielä vähemmän se estää tutkimasta vastauksen lainmukaisuutta. On selvää, että lainkohdan tarkoittaman perustellun vastauksen tulee täyttää tietyt minimivaatimukset. Merkittävän kaavaratkaisun perustelujen kannalta keskeisten kannanottojen jättäminen pois muistutusten yhteenvedosta ja niihin annetuista vastauksista on selvästi vastoin lain tarkoitusta

Maakuntahallitus ei edes väitä, että muistutuksista olisi annettu kattava, kaikki olennaiset kannanotot käsittävä perusteltu vastaus Lain sanamuotoa ”*perustelu vastaus*” on pidettävä säädöksenä vastineiden esittämistavasta. Maankäyttö- ja rakennuslain 65 § 2 momentista on lain esitöissä todettu: ”Vastaus voi olla ote kaavan hyväksyvää elintä varten muistutuksista laadittavasta yhteenvedosta ja kunnan kannanotoista muistutuksiin, *kunhan siitä käy ilmi perusteltu vastaus muistutuksissa esitettyihin näkökohtiin.*” (HE 102/2008 vp). Niiltä osin, kun

vastaus on jäänyt antamatta, lainkohdan vaatimus ja lainsäätäjän ilmeinen tarkoitus on kiistatta jäänyt toteutumatta.

Yhteenvedossa ja vastineessa on kokonaan sivuutettu muistutuksessa esiteytyistä keskeisistä seikoista esimerkiksi kaavaehdotuksen maakuntakaavan sisältövaatimusten vastaisuus, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaisuus, puutteet kaavaehdotusaineiston nähtävilläpidossa sekä puutteet ja virheet luonnosvaiheen mielipiteemme käsittelyssä.

Osallisten tulee voida luottaa siihen, että muistutuksen olennaiset kannanotot ja perustelut esitetään yhteenvedossa ja niihin saadaan maakunnan liiton perusteltu kannanotto. Päättäjien tulee voida luottaa siihen, että nämä seikat on avoimesti saatettu heidän tietoonsa.

Muutoksenhakijat pitävät tärkeänä, että korkein hallinto-oikeus tutkii asian. Jos hallinto-oikeuden ratkaisu jää sellaisenaan voimaan, jatkossa vastineiden tarkoitushakuinen ylimalkaisuus voidaan katsoa lainmukaiseksi menettelyksi. Maakuntahallituksen lausuntokin osoittaa, että menettely on mielletty tarkoituksenmukaiseksi ja hyväksyttäväksi.

Virkistysalueiden riittävyys

Maakuntahallitus ei lausunnossaan korkeimmalle hallinto-oikeudelle vastaa valituksessa esitettyyn. Lausunnossaan hallinto-oikeudelle maakuntahallitus vain viittaa epämääräisesti laadittuihin selvityksiin niitä tarkemmin yksilöimättä. Kun kannanoton perusteluja ei esitetä, niitä on mahdotonta arvioida.

Maakuntahallitus ei ole vakavasti edes pyrkinyt osoittamaan virkistysalueiden riittävyyttä koskevaa valitusperustetta virheelliseksi.

Samanaikaisten kaavahankkeiden merkitys maakuntakaavan tulkinnassa

Valituksessa on katsottu, että hallinto-oikeuden olisi tullut arvioida maakuntakaavaa kaavamuutoksena ja että kaavamuutospäätös on perusteltu puutteellisesti. Maakuntahallitus lausuu, ettei maakuntakaava ole lainvastainen sillä perusteella, että maakuntakaava osoittaa myös muuttuvaa maankäyttöä. Kaavoitukseen ei kuulu se, ettei jo tehtyä kaavaratkaisua voitaisi muuttaa. Maankäyttö- ja rakennuslain 27 §:n perusteella maakunnan liiton tehtävä on huolehtia tarpeellisten kaavojen laadinnasta ja kaavan ajan tasalla pitämisestä. Maakuntakaavan tehtävä on siis osoittaa ja varautua tulevaan maankäyttöön. Maakuntakaavan sisältövaatimukset eivät ole erilaiset maakuntakaavan muutokselle tai kokonaan uudelle maakuntakaavalle.

Maakuntahallitus esittää virheellisesti muutoksenhakijoiden väittäneen, ettei maakuntakaavassa voitaisi esittää muuttuvaa maankäyttöä tai jo tehtyä kaavaratkaisua muuttaa. Näin ei ole väitetty. Sitä vastoin on esitetty, että kaavaratkaisun muuttuessa muutos on perusteltava ja sen vaikutukset arvioitava. Muutos ei saa myöskään syrjäyttää kaavalle asetettuja sisältövaatimuksia.

Maakuntahallitus väittää, että maakuntakaavaratkaisun sisältö valituksenalaiselta osin ei ole muuttunut merkittävästi, kun maakuntakaavassa

virkestysaluemerkintä on muutettu viheryhteystarvetta koskevaksi merkinnäksi. Molempien merkintöjen toteuttaminen kuuluu lausunnon mukaan kunnan vastuulle ja harkintavaltaan, eikä maakuntakaavalla ole ratkaistu merkinnän perusteella tehtävää suunnitteluratkaisua, sillä maakuntakaava yleispiirteisenä maankäytönsuunnitelmana on ohjeena yleis- ja asemakaavoja laadittaessa ja muutettaessa.

Maakuntahallitus antaa asiasta tarkoitushakuisesti väärän kuvan. Virkestysaluemerkintää ei ole muutettu virkestysyhteyttä koskevaksi merkinnäksi vaan keskustatoimintojen alueeksi. Viheryhteysmerkintä kattaa vain vähäisen osan kiistanlaisesta alueesta. Se ei ole edes aluevaraus vaan yhteystarvemerkintä. Valituksenalainen maakuntakaava – toisin kuin voimassa ollut kaava - antaa kuntakaavoitukselle käytännössä vapaat kädet maankäytön muutokselle, joka merkitsee historiallisesti, maisemallisesti, kulttuurisesti sekä virkestyskäytön kannalta merkittävän viher- ja virkestysalueen hävittämistä. Se, että kaavamääräyksiin on kirjattu myös näiden arvojen säilyttämistä koskevia määräyksiä, on harhaanjohtavaa, ristiriitaista ja ratkaisua kaunistelevaa menettelyä. Maakunnan liiton nimissä annetut, maakuntakaavoitusjohtaja Laakkonen-Pöntyksen valmistelemat tai esittämät kannanotot toteavat johdonmukaisesti, että Eteläpuistoa koskevat Tampereen keskustan strateginen yleiskaava ja asemakaavaehdotus ovat maakuntakaavan 2040 mukaisia. Kun maakuntakaavan muutos näin mahdollistaa erittäin merkittävän maankäytön muutoksen, johon kuntakaavoituksella selvästi pyritään, muutos on kiistatta merkittävä. Asiaa ei muuta se, että maakuntakaava toki mahdollistaa muunkinlaisia kuntakaavaratkaisuja.

Valituksessa hallinto-oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle esitetään, ettei mainittua muutosta maakuntakaavassa ole edes mainittu, saati perusteltu kaavaselostuksessa eikä muissa kaava-asiakirjoissa. Lausunnoissaan hallinto-oikeudelle maakuntahallitus perustelee menettelyä ainoastaan esittämällä muutamia muita kohteita, joissa viheraluemerkintä on korvattu viheryhteysmerkinnällä. Valituksessa korkeimmalle hallinto-oikeudelle on osoitettu, että nämä esimerkit eivät ole lainkaan rinnastettavissa Eteläpuiston tilanteeseen. Tätä todistelua maakuntahallitus ei ole voinut osoittaa virheelliseksi, joten se sivuuttaa asian sekä väheksyy virheellisesti ja perusteetta muutoksen merkittävyyttä

Muutoksenhakijat katsovat, ettei kaava kokonaisuutena arvioiden täytä maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 9 §:n mukaista maankäytön ohjaustarvetta. Maakuntahallitus lausuu, että maankäyttö- ja rakennusasetuksen 9 § koskee maakuntakaavan esitystapaa. Asetuksen säännös täydentää lain 29 §:n 1 momenttia, joka velvoittaa esittämään suunnitteluratkaisun, kaavan, kartalla. Säännös toteaa myös, että kaavaan kuuluvat kaavamerkinnot ja -määräykset. Maakuntahallitus katsoo, että maakuntakaavan esitystapa kuuluu maakunnan liiton harkintavaltaan eikä kaavaratkaisu ei ole lainvastainen sillä perusteella, että jokin toinen esittämistapa olisi ollut muutoksenhakijoiden mielestä tarkoituksenmukaisempi.

Valituksissa hallinto-oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle on korostettu, että maakuntakaavan ohjausvaikutusta on arvioitava sen kannalta, mitä arvoja kaava turvaa ja tulee turvata, sekä toisaalta mitä se mahdollistaa. Maakunnan liiton harkintavalta ei voi johtaa sellaiseen kaavakartan ja kaavamääräysten yhdistelmään, joka ei täytä kaavalta edellytettyä maankäytön

ohjaustarvetta ja maakuntakaavan sisältövaatimuksia. Jos ja kun merkinnöissä ja määräyksissä on ilmeisiä ristiriitaisuuksia, ohjaustarve jää toteutumatta. Arvokasta puistoa ei voida sekä säilyttää että osoittaa rakentamiselle.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Maakuntahallitus vastaa lausunnossaan valituslupahakemuksessa ja valituksessa esitettyyn ylimalkaisesti ja keskeisiä näkökohtia väistellen.

Maakuntahallitus ei ole voinut osoittaa virheellisiksi valituslupahakemuksen perusteita, jotka koskevat oikeuskäytännön selkiyttämisen tarvetta ja ilmeistä virhettä lain soveltamisessa. Maakuntahallitus ei ole edes pyrkinyt arvioimaan esteellisyyskysymystä objektiivisesti vaan keskittyy puolustelemaan tapahtunutta keskittämällä huomion sivuseikkoihin ja vaikenemalla pääasioista. Menettely ei vastaa hyvän hallinnon vaatimuksia. Tästäkin syystä valituslupa tulisi myöntää ja saada asiaan korkeimman hallinto-oikeuden perusteltu ratkaisu.

Asiassa on riidatonta, että Eteläpuisto on historiallisesti, kulttuurisesti, maisemallisesti ja virkistyskäytön kannalta arvokas Tampereen viher- ja virkistysalueverkoston keskeinen solmupiste. Tätä tosiseikkaa eivät Pirkanmaan liitto ja Tampereen kaupunki ole voineet kiistää.

Edelleen on riidatonta, että voimassa ollut Pirkanmaan 1. maakuntakaava turvasi Eteläpuiston arvojen säilyttämisen ja kehittämisen. Selvää on myös, että valituksenalaisessa Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 Eteläpuiston virkistysaluemerkintä muuttuu taajamatoiminnan alueeksi, vaikka maakuntahallitus muuta esittää. Tämä mahdollistaisi kaupungin ajaman asemakaavahankkeen, jossa puistoalue osoitetaan rakennusmaaksi. Tämä on ollut myös Pekka Salmen ja Karoliina Laakkonen-Pöntyksen perimmäinen motiivi.

Kun Salmen ja Laakkonen-Pöntyksen asemaa, tosiasiallista toimintaa ja näiden vaikutusta asiassa arvioidaan kokonaisuutena, on nähtävissä selvästi ulkopuolisen havaittavissa oleva syy luottamuksen vaarantumiseen heidän puolueettomuuteensa nähden. Tätä kokonaisarviointia maakuntahallitus ei ole tehnyt.

Maakuntahallitus ei ole voinut osoittaa virheelliseksi valituksen perusteita ja niihin liittyvää todistelua. Hallinto-oikeuden päätös tulee tästä syystä kumota ja hyväksyä valituskirjelmässämme 9.5.2017 esitetty vaatimus maakuntakaavan hyväksymispäätöksen kumoamisesta ainakin Tampereen Eteläpuiston osalta, joka Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa on osoitettu virkistysalueeksi.

ALLEKIRJOITUKSET

Tampereella 26.10.2018

Eläköön Eteläpuisto ry

Rauli Virta
hallituksen puheenjohtaja

Eeva Leino
hallituksen varapuheenjohtaja

Suomen luonnonsuojeluliiton Tampereen yhdistys ry

Antti Putaja
puheenjohtaja

Jenni Hakanen
sihteeri

Tampereen kasvitieteellinen yhdistys

Matti Kääntönen
puheenjohtaja

Esa Kalska
sihteeri

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry

Heikki Toivonen
puheenjohtaja

Juho Kytömäki
sihteeri